

ВАЛЮТНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В КИТАЇ – ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В УМОВАХ ЗОВНІШНЬОГО ТИСКУ

Проаналізовано вагомість використання валютних важелів для забезпечення національних інтересів на прикладі Китаю, зокрема інструментів системи валютного регулювання та валютно-курсової політики.

Ключові слова: валютне регулювання, валютний курс, національна валюта.

Кілька років поспіль на світовій арені відбуваються значні коливання, які більше нагадують звичайні спекулятивні ігри, ніж реакцію на зменшення темпів розвитку світової економіки. Важливе місце у цій ніші займає прогресуючий Китай, який своєю потужністю чинить тиск на основних лідерів – США та Європу. Безперечно, така ситуація викликає занепокоєння не тільки США, а й усієї світової спільноти, у тому числі України, оскільки саме Китай входить до п'ятірки важливих торговельних партнерів. Однак проаналізувавши й вивчивши мотиви нинішніх дій уряду КНР, мимоволі починаєш розуміти їх і прогнозувати власні подальші кроки [1].

За минулі роки Китай суттєво посилив свою роль у світовій економіці. У галузі масового виробництва Китай досягнув масштабів американського континенту на ринку зерна, а саме – став ефективним й агресивним конкурентом із практично невичерпним потенціалом. У 2013 році Китай став світовим лідером за обсягами зовнішньої торгівлі. Зовнішньоторговельний оборот країни перевищив 4 трлн. дол. США. Згідно з прогнозом Головного митного управління КНР його обсяги продовжать зростати в основному за рахунок стрімкого зростання споживання енергоресурсів.

За підсумками 2013 року інфляція в КНР в 2013 році становила 2,6%. Показник виявився значно нижче цільового рівня (3,5%). За даними Національного бюро статистики КНР, річний показник приросту ВВП Китаю у 2013 році становив 7,7%, що на 0,2 п. п. вище офіційної планки, встановленої Урядом Китаю на 2013 рік.

Відповідно до статистичних даних ГТУ КНР, на кінець 2013 року курс китайського юаня до американського долара склав 6,1160 (зміцнення юаня в порівнянні з 2012 р. на 2,86 п.п.), до євро – 8,3757 (ослаблення юаня на 1,57 п.п.).

© І. В. Співак, 2014

Успіхи КНР багато в чому досягнуті завдяки гнучкому економічному курсу. В основі цієї економічної стратегії – продумана і багато в чому успішна валютна політика. Проте механізми і мотиви, що лежали в основі валютної політики держави в останні десятиліття, дуже специфічні. Найчастіше вони далекі від стандартних моделей і прямолінійних рішень, у тому числі в силу своєрідності економічних та історичних умов країни. Специфіка проведення економічних реформ – суто поступова, виважена, за принципом «переходячи річку, намацувати камені під водою».

До теперішнього часу КНР все активніше інтегрується в світову економіку, а валютне регулювання має велике значення з точки зору захисту національного ринку, що є одним з найбільших у світі.

У роки ринкових реформ хвилі пом'якшення валютної політики на одних напрямках нерідко збігалися з посиленням централізованого контролю в інших сферах, відображаючи відмінності в стані і фазах розвитку китайської та світової економіки, в тому числі в періоди перегрівів, низької кон'юнктури, спадів і депресій. Тому досвід валютного регулювання в Китаї, який, зокрема, дозволив протистояти тиску фінансової кризи в Азії 1997–1998 роках, супроводжуючи і сприяючи соціально-економічним успіхам країни, набуває важливого значення. Відбулися значні зміни у валютному становищі країни, зокрема у зв'язку з поверненням Гонконгу (1997 рік) і Макао (1999 рік) до складу єдиної держави, посилення економічної взаємодії з Тайванем, різким розширенням припливу в КНР іноземного капіталу [2].

В узагальненому вигляді виділяються два великих етапи перетворень.

У період 1979–1991 роки змістом економічної реформи проголошувалася та чи інша форма об'єднання плану і ринку (в 1979–1983 роках – «план – головне, ринок – допоміжне», в 1984–1991 роках – «органічна сполука плану і ринку» в рамках соціалістичного планового товарного господарства).

Починаючи з 1992 року середовище в Китаї характеризується помітним зростанням зовнішньоекономічної відкритості (різке збільшення масштабів залучення прямих зовнішніх інвестицій, обсягу зовнішньої торгівлі), радикалізацією економічної реформи, кінцевою метою якої в 1993 році було проголошено створення «системи соціалістичної ринкової економіки».

Одночасно з великими перетвореннями в податковій і банківській сферах з 1 січня 1994 року продовжилася реформа системи валютного регулювання КНР, що супроводжувалася значним оновленням законодавства і практики. У 1996–1997 роки в цілому завершилося формування основ системи державного валютного регулювання, що використовує інструменти і методи ринкової економіки.

Здатність Китаю протистояти тиску фінансової кризи в Азії, що почалася в 1997 році, підтвердила стратегічну правильність обраного курсу:

поступового і дозованого переходу до фінансової відкритості країни, збереження жорсткого контролю над валютними операціями, пов'язаними з рухом капіталів, та особливо обережного ставлення до портфельних інвестицій.

Водночас Азійська фінансова криза і пов'язана з цим небезпека девальвації національної валюти змусили китайське керівництво в 1998 році дещо посилити валютне регулювання. Нове осмислення проблем валютного регулювання, з одного боку, враховувало переваги участі в міжнародному поділі праці, а з іншого – орієнтувалося на обмеження негативного впливу світового ринку.

Свою політикою КНР у певному сенсі зруйнувала стереотипи про способи і цілі участі народних господарств у світовій економіці. Ця країна практично довела можливість зростання через самозабезпечення (у тому числі валютно-фінансового) паралельно з посиленням участі в глобальній економіці і підвищенням якості такої участі.

Однак валютна політика, в першу чергу, жорстка прив'язка юаня до долара США, має і побічні ефекти. Регулювання валютного курсу відволікало фінанси із економіки і в довгостроковій перспективі може підірвати фінансову стабільність у країні. Зокрема, заходи по стерилізації величезних валютних надходжень для підтримки його фіксованого курсу постійно провокують підвищення ліквідності ринку і зростання кредитування, що в кінцевому рахунку веде до «перегріву» економіки. В результаті цих стерилізаційних операцій виник гігантський валютний резерв, що на 70% складається з доларових активів, і на тлі фінансової кризи в США та падіння довіри до долару США як світової резервної валюти також є загрозою економічній стабільності Китаю.

Таким чином, щоб уникнути негативних наслідків у майбутньому, Китаю змушений корегувати стратегію подальшого економічного розвитку та почав із основного – валютної політики [3].

З 1 січня 1994 Народний Банк Китаю (НБК) ввів контрольований державою плаваючий валютний курс, а також створив єдиний міжбанківський ринок. З обігу були виведені валютні сертифікати, які з 1980 року іноземці, що знаходяться в Китаї, повинні були викуповувати за валюту і користуватися ними для оплати за товари та послуги на території КНР. Підприємства всю валютну виручку мали продавати державним банкам, а натомість могли набувати валюту у банків в необхідній кількості. При цьому вони повинні були надати банку контракт на імпорт і платіжну вимогу від іноземного банку. Підприємствам з іноземним капіталом і раніше дозволялося зберігати його на банківських рахунках у будь-якій валюті, їх вихід на міжбанківський валютний ринок був дозволений тільки в 1996 року.

З 1995 року уряд зберігав фіксований курс юаня по відношенню до долара США на рівні 8,28 юаня за долар. Цей режим був віднесений до ке-

рованого плавання, за якого юань міг коливатися в межах встановленого валютного коридору. На практиці, однак, юань зберігав абсолютну прив'язку до американської валюти з середини дев'яностих років. Коливання реального і номінального ефективного валютного курсу юаня обумовлюються коливаннями валютного курсу долара по відношенню до інших валют. Після зростання інфляції на 20% (1993–1995 роки) політика фіксованого валютного курсу ефективно допомагала контролювати рівень цін на експортні товари і на внутрішньому ринку, вона вважалася позитивною в період Азійської кризи 1998 року, так як запобігла знеціненню валюти.

Юань був конвертований по поточних банківських рахунках, але не по рахунках руху капіталу. Метою валютної політики було зробити юань повністю конвертованою валютою. Проте частково через Азійську фінансову кризу уряд КНР вирішив, що фінансова система Китаю не зможе стримати стрімкий відтік спекулятивного капіталу за кордон, і як результат – у 2003 році конвертованість все ще залишалася метою, яку належало досягти.

У липні 2005 року юань ревальював по відношенню до долара на 2,1%, і надалі вартість юаня мала б визначатися відповідно до корзини валют, хоча ні складові корзини валют, ні їх вага не були оголошені. За заявою китайської влади курсу юаня було дозволено змінюватися в межах 0,3% щодо долара і 1,5% відносно інших валют, при цьому кожен день повинна була оголошуватися ціна закриття, яка вважалася центральною точкою валютного коридору на день вперед. Міжбанківський валютний ринок був відкритий для нефінансових інститутів. Іноземним банкам дозволялося здійснювати форвардні угоди на валютних ринках [4].

13 серпня 2007 року були внесені поправки в закон про регулювання валютних операцій. Підприємства звільнялися від обов'язку обмінювати частину валютної виручки на юані, всі 100% було дозволено залишати на рахунку підприємства. У липні 2008 року після трьох років безперервного зміцнення юаню влада Китаю зупинили його ревальвацію і встановили курс юаня на позначці 6,85 юанів за долар США. Таким чином, за три роки безперервної ревальвації юань щодо долара зміцнився майже на 17,5%.

5 серпня 2007 року було внесено суттєві зміни до закону про валютне регулювання, узагальнюючи всі зміни валютної політики за останні 10 років. Китай відмовився від прив'язки юаня виключно до долара і ввів систему плаваючого валютного курсу. З цього моменту курс юаня став встановлюватися у відповідності до попиту і пропозиції, однак за державним управлінням валютного регулювання залишалося право регулювати операції на валютному ринку відповідно до змін в економіці і грошово-кредитної політики країни. Нові правила також надали підприємствам право вибору залишати всю валютну виручку на рахунках або обмінювати її на юані [5].

У Китаї, де курс національної валюти був традиційно заниженими, в результаті багаторічних масштабних валютних інтервенцій сформувався надмірно великий валютний резерв – 3.3 трлн дол. станом на кінець 2013 року. Точна структура резервів Китаю є державною таємницею, однак, за оцінками різних джерел [6], частка доларових активів у них становить близько 70%. За даними американського Міністерства фінансів, Китаю належить близько чверті зовнішнього держборгу США. На 2010 рік – це більше 1 трлн дол. США, з них від 480 до 500 млрд дол. інвестовано в казначейські цінні папери. А обсяг інвестицій китайського уряду в облігації збанкрутілих іпотечних агентств Fannie Mae і Freddie Mac, за даними рейтингового агентства Standard & Poor's, склали приблизно 340 млрд. дол. І якщо врахувати, що вартість цих облігацій впала в ціні на 90%, то валютні резерви Китаю в результаті фінансової кризи в США тільки за 2007–2008 роки скоротилися на 306 млрд дол. [7]

Приймаючи рішення про розміщення валютного резерву, влада Китаю, звичайно, розуміла, що не можна складати всі інвестиції в один «кошик». Однак така структура інвестицій була вибрана не випадково. Коли в 2005 році обсяг валютних резервів КНР досяг 700 млрд дол., китайський уряд намагався диверсифікувати інвестиційні вкладення, однак найнадійнішою економікою на той момент була американська. Навіть у розпал кризи в кінці 2008 року співвідношення держборгу США до ВВП становило понад 70%, в той час як у Японії цей показник майже досягав 140%. Також США є основним ринком збуту китайського експорту. І до недавнього часу Китай також кредитував економіку США для підтримки споживчого попиту на власні товари. Крім того, зміна курсу долара на світових валютних ринках і падіння довіри до нього як до світової резервної валюти також позначаються на вартості валютного резерву Китаю. Так, падіння курсу долара щодо світових валют може призвести до знецінення резерву Китаю. З падінням курсу долара на кожні 10% валютні резерви Китаю будуть скорочуватися на суму, еквівалентну 3% ВВП країни. Тому Китай, незважаючи на втрати, змушений був продовжувати кредитувати економіку США, скуповуючи все більше держоблігацій американського уряду замість того, щоб підвищувати незалежність власної економіки.

Китай агресивно чинить опір зміцненню своєї валюти, хоче підтримати її слабкість, тому що зберігає зростання завдяки слабкій валюті. Прем'єр Державної Ради КНР Вень Цзябао заявляв, що підвищення курсу юаня на 20% у стислі терміни призведе до вкрай негативних наслідків для китайської економіки. При цьому причиною негативного сальдо США в торгівлі з Китаєм Вень Цзябао вважає зовсім не змінний курс юаня, а структуру торгівлі й інвестицій [8].

Зміни зовнішнього попиту позначаються не лише на рішеннях Китаю щодо його місця на світовій арені, а й збільшують вплив процесу глобалізації

на китайську економіку. Це ставить перед Китаєм нові завдання і накладає нові зобов'язання, які вимагають адаптації в часі та структурі економічної політики, і зокрема валютної. Таким чином Китай став повноцінним гравцем на світовій арені [9].

Наразі Росія і Китай уклали угоду про використання у власній двосторонній торгівлі їхніх національних валют і тим самим відмовилися від використання долара, ізолювавши, таким чином, економіки від додаткового ризику [10]. Раніше угоду про використання своїх валют для взаєморозрахунків уклали Китай і Японія, Індія та Японія. Китай та Іран перевели розрахунки в доларах на бартер, Індія та Іран будуть розраховуватися рупіями, а Бразилія і Китай проведуть взаєморозрахунки у своїх валютах. У 2012 році до країн, які поступово відмовляються від долара США, приєдналася Республіка Чилі [11].

Крім того, Китай почав активно використовувати операції валютного свопу з метою мінімізації тиску на юань та валютних ризиків. Операції валютного свопу між центральними банками почали розвиватися з початком останньої світової фінансової кризи. Офіційною метою операцій була підтримка ліквідності на внутрішньому фінансовому ринку та на ринках країн-партнерів (в умовах браку ліквідності у певній валюті). Можна також виділити функцію підтримки статусу валюти однієї зі сторін як резервної. У разі свопів з Народним банком Китаю однією із заявлених цілей операції ставало сприяння розвитку двосторонньої торгівлі.

Специфікою таких операцій для більшості центральних банків (неемітентів резервних валют) був фактично нульовий вплив на доходи (кошти, отримані як проценти від комерційних банків, передавались іншому центральному банку). При цьому проходило також повне хеджування валютних ризиків.

Аналогічні угоди були укладені Банком Китаю з центральними банками Ісландії, Білорусі, Аргентини, Індонезії, Гонконгу, Південної Кореї, Малайзії.

Причому Народний банк Китаю пропонував своїм партнерам поряд з обмінними курсами для проведення розрахунків за операціями своп використовувати ставку Shibor + спред (300 б. п.), хоча для багатьох центральних банків було б вигідніше використовувати базові ставки, оскільки вони є більш передбачуваними та прогнозованими.

Однак попри такі аспекти використання валютного свопу все ж залишається досить привабливим при переході на розрахунки за торговельними операціями в національних валютах.

Паралельно із операціями валютного свопу НБК активно намагаються розширювати свій вплив на процентні ставки грошового ринку. Так, наприкінці 2013 року процентні ставки на грошовому ринку КНР підвищились до

рівнів червня 2013 року, максимуму за шість місяців, коли в країні спостерігалася криза ліквідності (середньозважена ставка 7-денного РЕПО, ключова ставка грошового ринку – до 7,6%).

Проблеми з ліквідністю в КНР зберігаються, не дивлячись на те, що Народний банк Китаю 19 грудня 2013 року влив у фінансову систему ліквідність загальним обсягом 200 млрд юанів (32,9 млрд дол.). До цього НБК утримувався від вливань ліквідності у фінансову систему.

Водночас офіційні ставки центрального банку (за кредитами на термін до 1 року та за депозитами), які залишались незмінними, втрачають свою сигнальну функцію в умовах зростання ролі міжбанківського ринку у формуванні відсоткових ставок в Китаї і потребують реформування.

У грудні 2013 року Народний банк Китаю ухвалив рішення, згідно з яким банки зможуть торгувати один з одним депозитами, використовуючи фінансовий інструмент під назвою депозитні сертифікати. Процентна ставка за сертифікатами буде визначатися ринком. Цей захід, ймовірно, також допоможе поліпшити обіг готівки на міжбанківському ринку. У червні 2013 року ставка міжбанківського кредитування овернайт підскочила до позначки більше 25%, так як банки відмовлялися видавати кредити один одному на тлі фінансової кризи. Даний крок дозволить банкам брати кредити на міжбанківському ринку за більш стабільним ставками. Мінімальна сума для індивідуального депозитного сертифікату повинна становити 50 млн юанів (8,2 млн дол. США), при цьому банки повинні будуть заздалегідь інформувати НБК про те, скільки сертифікатів вони планують випустити протягом року.

Знецінення обмінного курсу юаня співпадає в часі із зниженням відсоткових ставок грошового ринку в Китаї. Це може вказувати на те, що Банк Китаю скористався з уповільнення інфляції в Китаї для пом'якшення монетарної політики з метою запобігання різкому спаду економіки.

Майкл Петті [12], професор Школи менеджменту Гуанг Пекінського університету (Peking University's Guanghua School of Management), очікує, що уповільнення темпів економічного зростання Китаю зробить істотний вплив на глобальний бізнес в найближчі роки. Зсув ролі головного драйвера зростання від інвестицій до приватного споживання кардинально змінить умови існування і положення багатьох галузей не тільки усередині Китаю, але і в світовій економіці. Глибина цих змін не в останню чергу залежатиме і від політичних рішень китайської влади.

Причина для реструктуризації досить очевидна. Різке зростання інвестиційних витрат, що стимулювали китайську економіку протягом останніх 30 років, не може більше бути наріжним каменем стійкого економічного зростання, це джерело вже вичерпало себе. Але внутрішній попит не зможе бути фундаментом китайського зростання, поки домогосподарства не почнуть

претендувати на більш вагому частку благ у процесі їх розподілу. У результаті в середньостроковому періоді темп зростання ВВП Китаю буде помітно нижче, ніж спостерігався в останні десятиліття. Принаймні в сучасній історії немає прикладу країни, яка, зробивши «економічне диво» за рахунок інвестиційного підйому, згодом уникнула уповільнення.

Зокрема, за прогнозами МВФ, відображеними в черговому Огляді світової економіки (жовтень 2013 року), зростання економіки Китаю уповільниться у середньостроковій перспективі (7,6% та 7,3% у 2013–2014 рр.) через перехід від інвестиційної моделі економіки до споживчої [13].

Світовий банк у свою чергу також знизив прогноз економічного зростання Китаю – до 7,7% у 2014 році (проти 8,0%, що прогнозувалися у квітні 2013 року). Світовий банк констатує зниження дієвості стимулюючих заходів Китаю та рекомендує зосередитися на стримуванні зростання кредитної активності та посилити фінансовий нагляд, зважаючи на значну частку тіньового банківського ринку та імовірність виникнення «бульбашок» на ринках активів та поширення безнадійних боргів.

Якщо для вирішення завдання відновлення зростання робити ставку на збільшення споживання, щоб компенсувати зниження темпу зростання інвестицій, тоді владі Китаю слід проводити політику, зворотну тій, яку можна було спостерігати в останні десятиліття. Йдеться про підтримку недооціненого курсу юаня і занижених процентних ставок, що субсидують інвестиції за рахунок обмеження зростання доходів домогосподарств. М. Петті приводить чотири компоненти впливу можливих змін в китайській економічній політиці на світовий бізнес.

1. Ціна на основні сировинні товари продемонструє істотне падіння, оскільки Китай споживає непропорційно більшу частину світового виробництва сировини, включаючи алюміній, мідь, залізну руду. По відношенню до ВВП импорт сировинних товарів в 4-10 разів перевищує аналогічний показник решти світу: попит з боку Китаю залишався основним джерелом зростання попиту на ці товари, який в свою чергу визначався інвестиційною активністю в економіці.

2. Галузі, які в минулому виграли від реалізації масштабних інфраструктурних проєктів, безумовно постраждають. Зміни серйозно знизять в Китаї зростання сукупних витрат у будівництві, важкому машинобудуванні, транспорті та інших суміжних секторах, що значно залежать від державних інвестицій. Спад цих секторів, однак, буде нерівномірним – його глибина буде відрізняться і залежати від конкретних рішень керівництва країни.

3. Споживчий сектор в цілому у вираші, хоча він розподілиться нерівномірно. Нова модель зростання передбачає, що доходи домогосподарств будуть зростати швидше ВВП. Головне питання полягає в тому, за рахунок

яких складових відбуватиметься це зростання. Вихід на нову траєкторію стійкого зростання припускає розширення середнього класу, тим самим нівелюючи значимість найбідніших і найбагатших груп населення Китаю в загальній структурі споживання. Іншим важливим фактором розподілу доходів серед груп населення виступають політичні обмеження, що диктуються розподілом владних повноважень серед груп інтересів всередині країни.

4. Від нової економічної політики Китаю виграють більшою мірою країни зі зростаючим промвиробництвом. Низькі витрати на працю, занижені відсоткові ставки, недооцінений курс власної валюти – стрижень конкурентоспроможності Китаю. Перехід до іншої моделі підриває ці джерела його конкурентоспроможності, принаймні, в найближчі роки. Тим самим звільняється ніша, яку зможуть зайняти найближчі конкуренти Китаю, забезпечені дешевою робочою силою, наприклад, Мексика.

З огляду на процеси, які відбуваються в Китаї впродовж останнього року (2013 – початок 2014 року) КНР чітко усвідомлює термінову необхідність змін, а також можливі наслідки швидкої зміни економічної моделі та, відповідно, політики регулювання валютного курсу й процентних ставок. Тому намагається проводити все зважено та все ж таки, наскільки це є можливим, помірно. Зокрема, у вересні 2013 року Китай оголосив про проведення випробування вільної конвертованості юаня в економічній зоні в Шанхаї [14]. Дозволяється вільна конвертованість для капітальних рахунків, тобто, не тільки у міжнародній торгівлі, як це було раніше. Китай збирається лібералізувати облікову ставку і дозволити торгівлю із зарубіжними компаніями в юанях.

Китайські банки отримують можливість вийти на світовий ринок, у той час як частині зарубіжних банків дозволять створити свої представництва на території вільної економічної зони. Термін реалізації планів названих не був.

За інформацією Банку міжнародних розрахунків, юань зайняв дев'яте місце в списку найбільш популярних валют світу. У квітні 2013 року щодооби з китайською валютою реєструвалося угод на 120 мільярдів доларів. Для порівняння, трьома роками раніше на добу з юанем реєструвалося угод на 34 мільярди доларів.

Одночасно зростає роль юаню у міжнародних розрахунках. Як відзначив Голова Казначейства Великої Британії Дж. Осборн під час візиту до Китаю, Лондон може стати основним центром для зовнішньої діяльності китайських банків. Відповідно до досягнутих домовленостей, британські інвестори отримують можливість використання китайської валюти з метою прямого інвестування в китайські акції та облигації в обсязі 80 млрд юанів (13 млрд дол. США) в рамках програми RQFII¹. Також Велика Британія дозволить ки-

¹ Renminbi Qualified Foreign Institutional Investor – програма, що дозволяє інвесторам використовувати китайську валюту для інвестування на ринку цінних паперів Китаю.

тайським банкам створювати підрозділи для обслуговування корпоративних клієнтів (замість створення дочірніх компаній, до яких висуваються вимоги як до місцевих банків).

Таким чином, Китай продовжує забезпечувати свої геоекономічні інтереси за допомогою валютних механізмів, при цьому не підпадаючи під стандартні моделі економічного розвитку. Валютний оптимум полягає в умінні вести свою валютну та процентну політику на фоні економічних змін, незважаючи на тиск з боку «великих гравців». Цей приклад є досить дієвим і для України, адже саме валютні важелі є найбільш ефективні для досягнення компромісних рішень з мінімальними втратами, не поступаючись своїми державними інтересами.

Список використаних джерел

1. Співак І. Стратегія перерозподілу важелів впливу на міжнародних фінансових ринках: США, Європа, Китай / І. Співак // Світ фінансів / Тернопільська академія народного господарства. – 2004. – № 1 (жовтень). – С. 141–149.
2. Софьянников И. М. Валютное регулирование в Китайской Народной Республике : автореф. дис. на пол. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.14, 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / И. М. Софьянников. – М., 2003. – 20 с.
3. Шестакова Я.А. Валютная политика КНР и ее влияние на экономическую стабильность страны / Я.А. Шестакова // Известия восточного института. – 2010. – № 16. – С. 202–214.
4. Min Zhao. External liberalization and the evaluation of China's exchange rate system: an empirical approach [Electronic Resource]. – Mode of access : <http://www.imf.org/external/np/pp/2006/eng>.
5. Ronald I. McKinnon. China's exchange rate policy and fiscal expansion // Journal of Chinese Economic and foreign trade studies. – 2009. – Vol. 2. – № 2. – P. 81–85.
6. Geof Dyer. China has long way to go to dislodge dollar [Electronic Resource] // Financial times. – May 2009. – Mode of access: <http://www.ft.com/cms/s/0/2522ed5e-462d-11de-803f-00144feabdc0.html?nclink=check=1>.
7. He Qinglian. China-U.S. Economic Ties [Electronic Resource] // The Epoch Times. – 2008. – November. – Mode of access: <http://www.theepochtimes.com/n2/content/view/7471>.
8. США начали атаку на юань [Электронный ресурс]. – 2010. – 30 сентября. – Режим доступа : <http://www.newsru.com/finance/30sep2010/yuan.html>.
9. Jakobson L. New foreign policy actors in China / L. Jakobson and D. Knox // SIPRI Policy Paper. – Stockholm : SIPRI. – 2010. – № 26. – Sep.
10. Roberts P. C. The Stench of US Economic Decay: Russia and China Dump the US Dollar / Paul Craig Roberts // Global Research. – 2010. – November 29.
11. Чили – еще одна страна, отказавшаяся от доллара [Электронный ресурс]. – 27.06.2012. – Режим доступа : <http://www.vestfinance.ru/articles/13450>.
12. Pettis Michael. Winners and losers in China's next decade [Electronic Resource] // McKinsey Quarterly – June 2013 – Mode of access: http://www.mckinsey.com/Insights/Asia-Pacific/Winners_and_losers_in_Chinas_next_decade?cid=china-eml-alt-mip-mck-oth-1306.
13. World Economic Outlook October 2013 [Electronic Resource] – Mode of access: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2013/02>.
14. Китай для эксперимента відпускає курс юаня [Електронний ресурс]. – 29 вересня 2013. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2013/09/29/396701>.

Спивак И. В.

Валютные преобразования в Китае – обеспечение национальных интересов в условиях внешнего давления

Проанализирована весомость использования валютных рычагов для обеспечения национальных интересов на примере Китая, в частности инструментов системы валютного регулирования и валютно-курсовой политики.

Ключевые слова: валютное регулирование, валютный курс, национальная валюта.

Spivak I.

Currency conversion in China – provision of national interests under external pressure

Analyzed the weight of currency instruments to ensure national interests in the case of China, the system of currency regulation instruments and exchange rate policies in particular.

Key words: currency regulation, rate of exchange, national currency

Спивак Інна Віталіївна – кандидат економічних наук, заступник начальника управління – начальник відділу макроекономічного аналізу та короткострокового прогнозування Національного банку України.

УДК 336.71

Г. Т. Карчева, О. Я. Карчева

ВИЗНАЧЕННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМНО ЗНАЧИМИХ БАНКІВ

Розроблено методику визначення системно значимих банків в Україні з урахуванням вимог Базельського комітету з банківського нагляду та особливостей розвитку банківської системи України. Запропоновано інструменти регулювання і нагляду за системно значимими банками.

Ключові слова: системно значимі банки, регулювання, критерії, індикатори, банківська система України, системний ризик.

Постановка проблеми. З метою упередження виникнення системних ризиків та недопущення фінансових криз в останні роки особлива увага приділяється вдосконаленню регулювання та нагляду за системно значимими

© Г. Т. Карчева, О. Я. Карчева, 2014